

PORÓWNANIE ZDOLNOŚCI OPASOWEJ I WARTOŚCI RZEŻNEJ MIESZAŃCÓW
Z BUHAJAMI RASY cb

Janina Miklusiak, Zenon Kijak, Elżbieta Chorzelewska,
Janusz Klupczyński

Instytut Hodowli i Technologii Produkcji Zwierzęcej ART
w Olsztynie

WSTĘP

Wzrost produkcji wołowiny można uzyskać przez krzyżowanie towarowe krów o niskiej użytkowości mlecznej z buhajami rasmięsnych i przez opas uzyskanych tą drogą mieszańców. Obecnie w kraju do takiego krzyżowania wykorzystywane są głównie buhaje rasy charolaise. W porównaniu do rasy czarno-białej mieszańce charakteryzuje większe tempo wzrostu, lepsze wykorzystanie pasz oraz wyższa wartość rzeźna tusz [1-4]. Poważną rolę w produkcji wołowiny mogłoby odegrać krycie jałowic pokolenia F_1 (mieszańców z krzyżowania krów miejscowych buhajami rasy charolaise) buhajami ras mięsnych. Pozwoliłoby to na produkcję cieląt z udziałem 75% rasy mięsnej i przeznaczenie ich na opas. Uzasadnione wydaje się więc podjęcie badań nad wartością opasową i rzeźną mieszańców z udziałem 75% rasy charolaise w porównaniu z buhajkami rasy czarno-białej, żywionych głównie paszami gospodarskimi z niewielkim dodatkiem pasz treściwych.

MATERIAŁ I METODY

Badania przeprowadzono w Rolniczym Zakładzie Doświadczalnym Bałcyny na 15 buhajkach rasy czarno-białej (grupa I) oraz 15 mieszańcach z udziałem 75% rasy charolaise i 25% rasy czarno-białej (grupa II), opasanych w wieku od pół do półtora roku, utrzymywanych na stanowiskach uwiązowych, ściółowych. Podstawą żywienia by-

T a b e l a

Wyniki opasania i wartości poubojowej buhajków

Wyszczególnienie	Grupa I		Grupa II	
	\bar{x}	v	\bar{x}	v
Masa ciała w wieku, kg				
180	158	18,1	199**	12,6
dni 360	270	19,9	338**	9,8
540	432	12,1	506**	7,2
Przyrosty dobowe w okresach, g				
181-360	622	26,7	773**	14,8
361-540	902	12,3	929	8,8
dni 481-540	864	22,8	1141**	21,5
181-540	762	12,3	851*	7,6
Zużycie jednostek owsianych na 1 kg przyrostu w okresach				
181-360	8,4	20,6	7,3*	22,9
dni 361-540	7,9	22,2	8,6	14,6
481-540	10,7	24,3	8,8	23,1
181-540	8,1	10,1	7,9	14,4
Zużycie białka na 1 kg przyrostu w okresach, g				
181-360	907	23,3	705**	19,7
dni 361-540	702	14,6	657	15,1
481-540	857	22,8	698*	23,5
181-540	763	9,5	680**	15,9
Masa tuszy ciepłej, kg	248,9	12,7	303,8**	8,6
Wydażność rzeżna, %	58,9	3,0	61,6**	1,8
Tłuszcz wewnętrzny, kg	4,2	22,6	3,4*	27,0
Tłuszcz okołonerkowy, kg	4,5	19,7	3,7	31,7
Masa 5 wyrębów, kg	75,8	12,8	94,3**	7,3
W 5 wyrębach, %				
tłuszcz	9,5	17,0	7,8**	27,3
mięso	75,3	2,4	78,2**	3,3
kości	15,0	6,7	13,9*	9,8

* - Istotność różnic przy $p \leq 0,05$.** - Istotność różnic przy $p \leq 0,01$.

ła kiszonka z kukurydzy zadawana do woli, 1,5 kg siana łąkowego i 2 kg pasz treściwych. W okresie dwóch ostatnich miesięcy opasu zwierzęta otrzymywały dodatkowo po 3 kg pasz treściwych. Pasze zadawano indywidualnie i kontrolowano codziennie spożycie, określając okresowo ich wartość pokarmową.

Zwierzęta ważono co miesiąc, a co pół roku wykonywano pomiary zoometryczne. W wieku 18 miesięcy, po 24 godzinach głodzenia i zważeniu, zwierzęta ubijano. Po uboju określono masę tuszy, tłuszczu wewnętrznego i okołonerkowego, masę 5 podstawowych wyrębów oraz udział w nich tkanki mięsnej, tłuszczowej i kostnej. Uzyskany materiał liczbowy opracowano statystycznie, uwzględniając najistotniejsze cechy wartości opasowej i rzeźnej (tabela).

WYNIKI

W wieku pół roku mieszańce miały masę 199,84 kg, a buhajki rasy czarno-białej były o 41,30 kg lżejsze. W wieku 1 roku różnica ta wzrosła. Sprawili to uzyskane przyrosty dobowe w pierwszym półroczu trwania opasania. Mieszańce miały wówczas 0,773 kg przyrostu na dobę, a buhajki z grupy kontrolnej tylko 0,622 kg. Różnica ta okazała się statystycznie wysokoistotna. Uzyskaną masę ciała buhajków rasy czarno-białej w wieku 1 roku uznać należy za niezadowalającą. Przyczyna tego mogła tkwić w błędach odchowu, a tym samym nieprzygotowaniu zwierząt do pobierania dużych ilości kiszonki (zjadały tylko 12,28 kg na dobę), co nie pozostało bez wpływu na wielkość przyrostów dobowych. W drugim półroczu trwania doświadczenia przyrosty dobowe buhajków przekroczyły 0,900 kg. W okresie dotuczania zwiększony dodatek paszy treściwej lepiej wykorzystywały mieszańce, o czym świadczy uzyskanie przez nie 1,141 kg przyrostu dobowego w tym czasie. Buhajki rasy czarno-białej ograniczyły tempo przyrostu w ostatnich miesiącach trwania opasania, o czym świadczy wielkość przyrostów w okresie dotuczania. Efektywniejsze jest zatem opasanie mieszańców z udziałem 75% rasy charolaise do wieku 18 miesięcy, w porównaniu do buhajków rasy czarno-białej.

Zużycie jednostek owsianych i białka ogólnego strawnego na 1 kg przyrostu było zróżnicowane w poszczególnych półroczach opasania. Mieszańce zużyły średnio 7,92 jednostek owsianych, a buhajki z grupy kontrolnej 8,17. Podobnie ze zużyciem białka ogólnego

strawnego było korzystniej w grupie mieszańców. Różnica ta została potwierdzona statystycznie wysokoistotnie. O mniejszym zużyciu tych składników na 1 kg przyrostu, a zatem lepszym wykorzystaniu paszy przez mieszańce, informowali też inni badacze [1, 4].

W wieku półtora roku mieszańce miały masę 506,27 kg, a buhajki rasy czarno-białej osiągnęły masę 432,93 kg. Wyniki oceny poubojowej buhajków wykazały istnienie różnic w masie tusz, wydajności rzeźnej i ilości tłuszczu wewnętrznego na korzyść mieszańców. Na szczególne podkreślenie zasługuje wysoki wskaźnik wydajności rzeźnej mieszańców, wynoszący 61,62%. Korzystniejszy był także skład tkankowy 5 wyrębów podstawowych w tuszy mieszańców. Dały one więcej mięsa, mniej tłuszczu i kości, co potwierdzono statystycznie.

WNIOSKI

Mieszańce z udziałem 75% rasy charolaise żywione paszami objętościowymi z niewielkim dodatkiem pasz treściwych uzyskały znacznie wyższe przyrosty dobowe niż buhajki rasy czarno-białej.

Wyższe przyrosty dobowe mieszańców osiągnięte zostały nie większym spożyciem pasz, lecz lepszym ich wykorzystaniem.

Uzyskane wyniki wartości rzeźnej wskazują również na znaczną przewagę mieszańców nad buhajkami rasy czarno-białej.

Rezultaty przeprowadzonych badań zwracają uwagę na możliwość wykorzystania jałówek pokolenia F_1 do unasienniania buhajami rasy charolaise, co pozwoli na uzyskanie cennego materiału do opasania w postaci cieląt mieszańców z udziałem 75% rasy mięsnej.

LITERATURA

1. Adamczyk J.: Roczn. Nauk. Zoot., 6, 1, 1979, 195-208.
2. Ernst E.: Züchtungskunde, 44, 6, 1972, 385-396.
3. Romer J., Głowacińska M., Konopka S., Osięgłowski S.: Biul. Inf. IZ Kraków, 3/4, 1978, 3-20.
4. Schmitt F.: Züchtungskunde, 43, 5, 1971, 324-335.

Я. Миклюсяк, З. Кияк, Э. Хожелевска, Я. К्लупчиньски

СРАВНЕНИЕ ОТКОРМОЧНОЙ СПОСОБНОСТИ И УБОЙНОГО КАЧЕСТВА
ПОМЕСЕЙ С ЧЕРНО-ПЕСТРЫМИ БЫКАМИ

Р е з ю м е

Проводился откорм помесей с 75%-ным участием породы шароле и черно-пестрых бычков при использовании грубых кормов с небольшой прибавкой концентратов. Установлены высшие суточные привесы у помесей благодаря вышему потреблению кормов, а их лучшему использованию. Лучшая мясистость, высокий убойный выход и лучшее качество туши помесей свидетельствуют также обоих превосходстве над черно-пестрыми бычками. Полученные результаты показывают возможность использования телок поколения F_1 для осеменения быками шароле, что позволяет получить высококачественный материал для откорма телят помесей с 75%-ным участием мясистой породы.

J. Miklusiak, Z. Kijak, E. Chorzelewska,
J. Klupczyński

COMPARISON OF FATTENING AND SLAUGHTER VALUE OF CROSS-
BREDS WITH LOWLAND BLACK-AND-WHITE BULLS

S u m m a r y

Crossbreds with 75%-tual share of the Charolais breed and of Black-and-White bulls were fattened on the coarse fodder at a small addition of concentrates. Higher daily weight gains of crossbreds were obtained due to a better feed conversion and not due to its better utilization. Better meatiness, higher carcass dressing percentage and carcass quality of crossbreds show their majority in relation to Black-and-White bulls. The results obtained prove the possibility of using F_1 progeny for insemination by Charolais bulls, what will enable to get a high-quality material for fattening calves of crossbreds with the 75%-tual share of the meaty breed.